

Thomas Svane Christensens dimissionstale

Taler

Thomas Svane Christensen
Rektor på Frederikshavn
Gymnasium

Dato

26. juni 2026

Sted

Frederikshavn Gymnasium

- 1 Kære hf-studenter, kære stx-studenter og kære maritime studenter.

Jeg starter altid min dimissionstale med endnu en gang at ønske jer et stort
tillykke med de flotte huer. Huerne sidder i dag smukt på jeres hoveder, som et
5 levende bevis på at en hektisk eksamensperiode er afsluttet og I har opnået jeres
gymnasiale uddannelse. I er klar til at flyve videre ud i livet som myndige,
dannede og studieforberejede unge mennesker. Der skal også lyde et stort tillykke
til de familiemedlemmer, der sidder rundt omkring jer i dag – og måske også er
lidt lettede over, at det hele er gået godt. Jeg ved også, at jeg taler på en del
10 læreres vegne, når jeg siger, at de også er lettede over, at I er kommet godt
igennem.

Om en lille times tid vil jeg overrække jer endnu et bevis, for der vil I få det
fysiske bevis på, at I har klaret jer gennem gymnasiet. I vil få overrakt jeres
15 officielle eksamensbevis. Jeg har nu været rektor på Frederikshavn Gymnasium i
mere end 6 år og jeg har uddelt 1132 eksamensbeviser og når dagen er omme, vil
det tal være 1344. Men hvad beviser beviser egentlig – og hvad beviser de ikke?
Selve begrebet bevis har en dobbeltbetydning, idet det både kan forstås som et
dokument, der bevidner en præstation, men det kan også betyde noget, der
20 fastslår sandheden eller som et minimum en klar sandsynliggørelse af en
påstand. I tilfældet med jeres eksamensbevis vil jeg påstå, at det betyder begge
dele.

For det er åbenlyst, at der er tale om et dokument, der bevidner de præstationer,
25 som I har bedrevet. I er kommet igennem både historie, dansk og matematik og
vi blåstempler ægtheden ved at printe resultaterne ud på et særligt stykke papir.
Så det formelle er i orden. Men hvad med den anden betydning af begrebet
bevis? Fastslår det sandheden eller som et minimum en klar sandsynliggørelse af
en påstand. Er du et 7-tal i psykologi og et 6,4 i et samlet gennemsnit?

I denne eksamenstid er der altid debat i både de traditionelle og sociale medier om eksamensbevisets betydning eller måske snarere, hvad det ikke beviser. For jeg vil naturligvis give forældrene på facebook ret i, at tallene på jeres
35 eksamensbevis ikke siger noget om, hvorvidt I er en sød dreng, en god ven eller dygtige til at hjælpe andre. Det er kvaliteter, som beviset ikke hverken kan eller skal bevise, men jeg vil samtidigt gerne advare mod, at iveren for at forklare, hvad beviset ikke beviser, fører til den konklusion, at beviset ikke beviser noget som helst.

40

For jeg mener, at eksamensbeviset – om end ikke fastslår en sandhed – men som et minimum sandsynliggør, at I faktisk har gjort en indsats og I har gjort jer umage. I har taget jer sammen og fået læst på og lært historie, biologi eller psykologi. I er i stand til at studere rent metodisk – og I ved, hvordan man går til
45 en opgave, fordi ellers ville I ikke være nået hertil. I har mødt en række forskellige fag, der alle siger noget om den verden og den virkelighed, som vi deler med hinanden – og disse fag og metoder har givet jer en grundlæggende forståelse for, hvordan den store verden hænger sammen – og hvordan man kan, bør eller skal agere i den. Det er bl.a. det, vi kalder for den almene dannelse.

50

Så beviset beviser i min optik, at I har karakter – I har måske endda fået skabt en karakter i jeres tid på Frederikshavn Gymnasium – og dette knytter sig til karaktererne på beviset – uanset om man så har mange 4-taller eller 10-taller. Hvis I gjort jer umage og gjort, hvad I kunne, så har det bygget karakter.

55

Og eksamensbeviset beviser også, at I nu har den formelle adgangsbillet til nogle bestemte videregående uddannelser. I vil inden for det eller de kommende år stå overfor et væsentligt valg, der handler om, hvilken retning I skal tage ift. fremtidig uddannelse og karriere. Mange af jer vil med rette opfatte dette valg, som et valg af stor betydning. Måske ligefrem et eksistentielt valg. For nogle er
60 det måske også et valg, som I ikke har lyst til at tage eller som måske giver jer mange bekymringer. Derfor vil jeg i min tale til jer i dag gerne adressere netop valget – og give jer nogle indsigter med til livet, som måske kan hjælpe jer til at sætte f.eks. jeres karrierevalg i perspektiv.

65

Det er på samme måde med valget, som det er med beviset. Valget kan også betyde flere ting – og nogle valg har da også fyldt meget i det år, der netop er overstået. Mange af jer har således hele to gange i løbet af året skulle stemme ved

70 henholdsvis kommunal- og regionsvalget i november og senest folketingsvalget i
marts. For mange af jer var det sandsynligvis første gang, at I kunne være med til
at bestemme, hvem der skulle repræsentere jer i landets ledende organer. Jeg
håber, at I ved selve valghandlingen fornemmede privilegiet og højtideligheden i
rent faktisk at kunne stemme efter egen overbevisning ved et frit og lige valg i et
75 demokratisk samfund.

Det kan ligefrem være, at I ved valget oplevede, at ”*det at vælge, giver et
menneskes væsen en højtidelighed, som aldrig tabes ganske*”. Citatet stammer fra
den danske filosof, Søren Kierkegaard, der i 1843 skrev det berømte værk:
80 ”Enten-Eller”. Værket fokuserer på personlighedens udarbejdelse og selvom det
er skrevet i 1843, mener jeg i høj grad, at Kierkegaard kan bruges til at blive
klogere på de valg, som I skal træffe i resten af jeres liv – og særligt nu, hvor I
vinker farvel til de trygge rammer, der har været kendetegnende for jeres tid på
Frederikshavn Gymnasium.

85 Det, der er Kierkegaards pointe i ”Enten-Eller”, er, at mennesket ikke bare er.
Mennesket er en opgave – og den opgave, der er stillet enhver, er, at vi skal blive
os selv gennem valget. Vi skal tage ansvar for vores egen eksistens, hvilket
betyder, at vi skal træde frem for os selv. Det er bl.a. også det, jeg tidligere har
90 brugt som billede på det at gå i gymnasiet: I skal ikke bare blive til noget, I skal
blive til nogen. I Kierkegaards optik, at I altid spændt ud i feltet mellem på den
ene side at ville gøre som alle de andre og på den anden side at ville vælge jer selv
i en uendelig frihed og individualitet. Det er eksistensens opgave mellem frihed
og nødvendighed.

95 Men lad mig så komme tilbage til jeres valg. Valget om, hvem I vil være og
hvilken retning livet nu skal tage efter gymnasiet. Her er min pointe fra
Kierkegaard, at I ofte misforstår, hvad valget er. Valget er **ikke** et valg mellem
det rigtige og det forkerte. Der er nemlig ikke et rigtigt eller forkert valg ift. om I
100 vælger at læse til bioanalytiker, præst eller maskinmester. Det egentlige valg
består i at vælge sig selv med den inderlighed, det kræver. Så valget er ikke
mellem det ene eller det andet, men om man overhovedet forholder sig til det at
gå lidenskabeligt ind i en opgave.

105 Jeg ved godt, at det er nemmere sagt end gjort, men I skal komme væk fra den
betragtning, som I er blevet tudet ørerne fulde af fra samfundets side om, at I
skal optimere jeres valg. Optimeringen af valg er en illusion, der kommer til at

110 basere sig på tilfældigheder. Lad mig give nogle eksempler fra hverdagen på gymnasiet, der illustrerer, hvad jeg mener:

Da der f.eks. skulle dannes studieretningsklasser i 1.g, så var der en farlig ballade med alt for mange elever, der slet ikke kunne se en skolefremtid for sig, hvis ikke de kom i klasse med én bestemt elev eller de ville i hvert fald ikke i klasse med
115 den og den og den. Da vi havde vores festlige lanciers til gallafesten, var der elever, der var fortvivlede over, at de ikke kunne komme til at danse med den partner, som de havde forestillet sig. Enkelte endda så fortvivlede, at de hellere ville undlade at danse lanciers. Jeg siger på ingen måde dette for at hænge nogen ud for deres valg – men jeg siger det for at understrege pointen fra Kierkegaard.
120 Fokus i jeres valg kommer i disse eksempler til at ligge det forkerte sted.

Det at vælge at gå på en bestemt studieretning eller at vælge at deltage i lanciers går forud for de omstændigheder, som situationerne byder. Hvis jeg med inderlighed og lidenskab vælger, at det er dette jeg vil, så er tilfældigheder som en
125 bestemt klassekammerat eller en dansepartner ikke den omstændighed, der gør tingene til en succes eller en fiasko. Det er blot omstændigheder, som I vælger at tillægge en betydning: Er det et problem, en udfordring eller en mulighed?

Så tillad mig at vende tilbage til det forestående uddannelses- og karrierevalg, som mange af jer – som nævnt – udskyder lidt eller faktisk er bekymrede for.
130 Kierkegaards glade budskab i den sammenhæng er: I kan ikke vælge forkert – hvis blot I vælger med lidenskab, fordi lidenskab er ifølge Kierkegaard det, der bestemmer et menneske. I bliver det, I vælger. Når I vælger, skal I ikke bare gøre det, fordi andre siger, I skal. Lidenskab kommer ved, at I sætter hele jeres
135 interesse ind på at ville noget og dermed bliver det det gode. Og det er måske her en del af kilden til karrierebekymringen skal findes. I samfundets institutionalisering af spidsborgerens logik – for nu at blive i Kierkegaards begreber.

140 I april 2025 skrev direktør for Tænk tanken DEA, Stina Wrang Elias, en kronik med titlen: ”Glæde er blevet en mangelvare i uddannelsessystemet”. Som baggrund for artiklen påpeger hun, at hver fjerde gymnasieelev ikke glæder sig til at tage en videregående uddannelse og flere unge vælger uddannelse ud fra praktiske forventninger til arbejdsliv – og ikke ud fra faglig interesse. En af Stina
145 Wrang Elias’ pointer er, at vi i alt for lang tid har været optaget af nytten ved uddannelse frem for glæden og lidenskab. Det har sat sig i vores sprog og

derfor taler vi om mødet mellem unge og uddannelse med ord som ”at opnå”,
”at overkomme” eller ligefrem at ”overstå” sin uddannelse – underforstået: Den
150 hårde pligt er gjort og I kan komme videre i produktionsapparatet. Vi kommer
til at tale ind i en logik, hvor I vælger noget, fordi andre siger, at I skal og
forventer noget bestemt – og dermed får lidenskaben trange kår.

Vi kommer til at tale om uddannelsesvalg som ”svært” og præget af så meget
155 alvor, at det minder mere om en livstidsdom end om en fantastisk mulighed.
Men når I om – ikke så lang tid – står og skal vælge, så husk på Kierkegaards
pointe om, at det at ville ét, altid er at ville det gode. Der findes ikke ét
fremtidigt, rigtigt eller forkert valg for jer – uanset om det gælder
studieretningsklasse, lancierspartner eller videregående uddannelse, fordi I gør
160 selv valget til det rigtige ved den måde, som I vælger på. Så øv jer i at slippe de
andres blik, omgivelsernes forventninger, tanken om fremtidig velstand og den
perfekte familie til fordel for at se på verdens muligheder med en ægte interesse
i, hvad I rent faktisk interesserer jer for og finder vigtigt i verden. Og jeg er ked af
- eller måske faktisk glad for at sige, at så er det i den optik ligegyldigt, om I
165 vælger at læse til bioanalytiker, præst eller maskinmester.

Dette leder mig dermed også over til min sidste overordnede pointe i min
dimissionstale til jer i dag. Jeg berørte det tidligere, men det er vigtigt for mig at
understrege den lidt kontraintuitive pointe, at valg ikke bør optimeres. Det
170 optimale valg er en utopisk abstraktion. Jeg er i den sammenhæng blevet
inspireret af en bog, som jeg hermed også vil anbefale jer. Bogen er skrevet af
Morten Münster – og nej, det er ikke ham den lidt overivrige youtuber, der
filmer sig selv, når familien spiller pakkespil – men denne Morten Münster er
forfatter og ekspert i adfærdsdesign. Bogen hedder: ”*Afdelingen for magisk*
175 *tænkning – og det utrolige potentiale i middelmådighed*” – og da jeg læste den,
kom jeg til at tænke på jer... Det kunne måske umiddelbart tolkes som en slet
skjult sviner til jer, fordi hvem ønsker egentlig at være middelmådig?

Men pointen i bogen er faktisk det modsatte: Systematisk middelmådighed vil
180 ende med at gøre dig ret exceptionel. Det lyder jo unægteligt noget paradoksalt,
men lad mig prøve at forklare, hvad der ligger i denne tankegang: Jeg kunne
gætte på, at vi er mange i denne sal, der kender til den magiske tænkning, som
Morten Münster taler om. Den kommer f.eks. til udtryk, når man efter
juleferien beslutter sig for at starte i fitnesscenter 3 gange om ugen. Vi tror
185 kortvarigt på magien i en optimeret valgsituation, men når hverdagens adfærd

rammer, ender det oftest med, at fitnessbesøgene langsomt dør ud. Hvorfor:
Fordi vi tror, at vi kan, hvad vi vil og derfor sætter vi urealistiske mål. Og hvis vi
ikke kan træne 3 gange om ugen, kan vi lige så godt lade være. For hvem vil være
190 den, der kun træner 1 gang?

Men pointen med det utrolige potentiale i middelmådighed er netop, at det er
enormt meget bedre at træne 1 gang om ugen end 0 gange om ugen, men vores
menneskelige psyke har det med at konstatere, at hvis jeg ikke kan opnå det
195 optimale, så kan jeg næsten lige så godt lade være. Men det er den fundamentale
misforståelse. Münster mener dermed, at vi både som individer og som samfund
bruger alt for meget krudt på at forsøge at opnå det exceptionelle, men
omkostningerne bliver relativt set for høje. Vi skulle i langt højere grad fokusere
væsentligt mere på at gøre tingene ”godt nok”. Det var også derfor, at jeg i
200 starten af min tale sagde, at hvis I har gjort jer umage med det, som I har kunne,
så har I fået karakter – uanset karakteren.

Og dermed vender jeg tilbage til jeres livssituation og forestående valg i livet.
Lad være med at tro, at I kan optimere valget ved at gennemtænke alle scenarier
205 og forestille jer, hvor perfekt det hele kan blive. ”Screw down the expectations”,
som den tidligere landstræner, Richard Møller Nielsen, engang formulerede det.
Lad være med at bruge for meget energi på at forestille jer, hvilke andre
alternativer, I kunne have valgt – og dermed også hvilke udfald I potentielt er
gået glip af. Den perfekte uddannelse og den perfekte kæreste findes ikke, men
210 der er rigtigt mange, der er gode nok – og det er godt nok. Som ungt menneske i
dag kan mulighederne og kravene nogle gange virke uoverstigelige, men det er
de kun, hvis I vælger at se dem i skyggen af det perfekte. En vedholdende og
umage tilgang til det, der er ”godt nok”, vil på den lange bane føre jer godt frem
i livet. Sats på høje bundniveauer frem for bemærkelsesværdige topniveauer.

215 Husk at når 2.m om lidt sender jer afsted med sangen ”Off to see the world”, så
skal I ikke tænke, at I har overstået gymnasiet. I må derimod give slip på
gymnasiet for at gå videre i livet til noget i verden, der også er fedt. Det bliver
ikke perfekt, men det bliver med de rette valg ”godt nok”.

220 Og nu indser jeg så pludselig, at jeg er kommet igennem en hel dimissionstale
uden at tale om kunstig intelligens. I 2026 – Kan man det? På den anden side:
Jeg kan jo heller ikke det hele og hverken dimissionstaler, eksamensbeviser eller
uddannelsesvalg er perfekte – men derfor kan de sagtens være ”gode nok”. Og

med disse ord dimitterer jeg hermed årgang 2026 fra Frederikshavn
Gymnasium.

230 **Kilde**
Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype
Digitalt manuskript

235 **Tags**
Translokations-/dimissionstale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/thomas-svane-christensens-dimissionstale-2026>

240

245

250

255

260